

ΠΑΡΑΛΙΑ

THE WATERFRONT

■ Στη θεματική των οπτικών τεκμηρίων της Θεσσαλονίκης, η παραλία αποτελεί θέμα νεότερο από το λιμάνι διότι συνιστά και σχετικά πρόσφατο στοιχείο της πόλης. Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1870 δεν υπήρχε παραλία. Στη θέση της σημερινής οδού Προξένου Κορομυλά υψωνόταν αμυντικό θαλάσσιο τείχος. Το τείχος εκείνο κατεδαφίστηκε και δημιουργήθηκαν με έμπληση της θάλασσας δεκάδες νέα οικοπέδα και μια προκυμαία, μήκους 1.100 μέτρων, από το λιμάνι ως τον Λευκό Πύργο στενότερη από τη σημερινή. Στην περίοδο 1903-1907 πραγματοποιήθηκε διαπλάτυνση της προκυμαίας κατά οκτώ μέτρα, με κύριο σκοπό την ενίσχυση της στερεότητάς της. Την ίδια περίοδο οι περισσότερες πρόχειρες κτιριακές κατασκευές της παραλίας παραχώρησαν τη θέση τους σε διώροφα ή τριώροφα κτίρια. Η πυρκαγιά του 1917 κατέστρεψε τα περισσότερα από αυτά. Από το 1920 μέχρι το 1970, περίπου, τα παραλιακά οικοπέδα κτίσθηκαν άλλες δύο φορές: Την πρώτη, με τριώροφα ή τετραώροφα κτίρια. Τη δεύτερη, με οκτάοροφες οικοδομές. Οι 16 φωτογραφίες από τη συλλογή της Γενικής Γραμματείας Επικοινωνίας - Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης που ακολουθούν, εντοπίζουν τις μεταβολές του χώρου, ιδιαίτερα στην ενδιαφέρουσα περίοδο 1950-1970. Οι περισσότερες ήταν ως τώρα ανέκδοτες.

■ Among the themes of the visual documents concerning Thessaloniki, the waterfront constitutes a more recent theme than the port, since it is actually one of the recent features of the city. Until the early 1870s there was no waterfront at all. On the site where nowadays Proxenu Koromila Street lies, a defensive sea wall was erected. That wall was demolished and – after the alluviation of the sea – many new plots and a quay, 1.100 meters long – from the port to the White Tower – narrower than the present one – were created. During 1903 – 1907, the quay was widened eight meters further, aiming mainly to the support of its stability underneath. During the same period, most of the temporary constructions at the corniche were replaced by two- or three-storey buildings. The fire of 1917 destroyed most of them. From 1920 to about 1970, the coastal plots were built twice: the first time with three- or four-storey buildings; and the second one with eight-storey blocks of flats. The 16 photographs, from the collection of the Secretariat General of Communication – Secretariat General of Information, that follow, trace back the changes through time, especially during the very interesting period of 1950 – 1970. Most of them have been unpublished up to now.

Άτιτλη

□ Παραλία, τέλος 19ου αιώνα

Τμήμα αρθρωτής φωτογραφίας, που απεικονίζει την παλαιά παραλία ανάμεσα στις (σημερινές) οδούς Χρυσοστόμου Σμύρνης (δεξιά) και Μητροπολίτου Ιωσήφ (αριστερά). Οι επίσημες ονομασίες των δρόμων αυτών στην τουρκική ήταν οδός Λοχία Εντέμ και οδός Παλαιού Αλογοπάζαρου. Η παραλία είχε το όνομα του Λευκού Πύργου (Μπεγιάζ Κουλέ). Οι έλληνες την ονόμαζαν απλώς «προκουμαία».

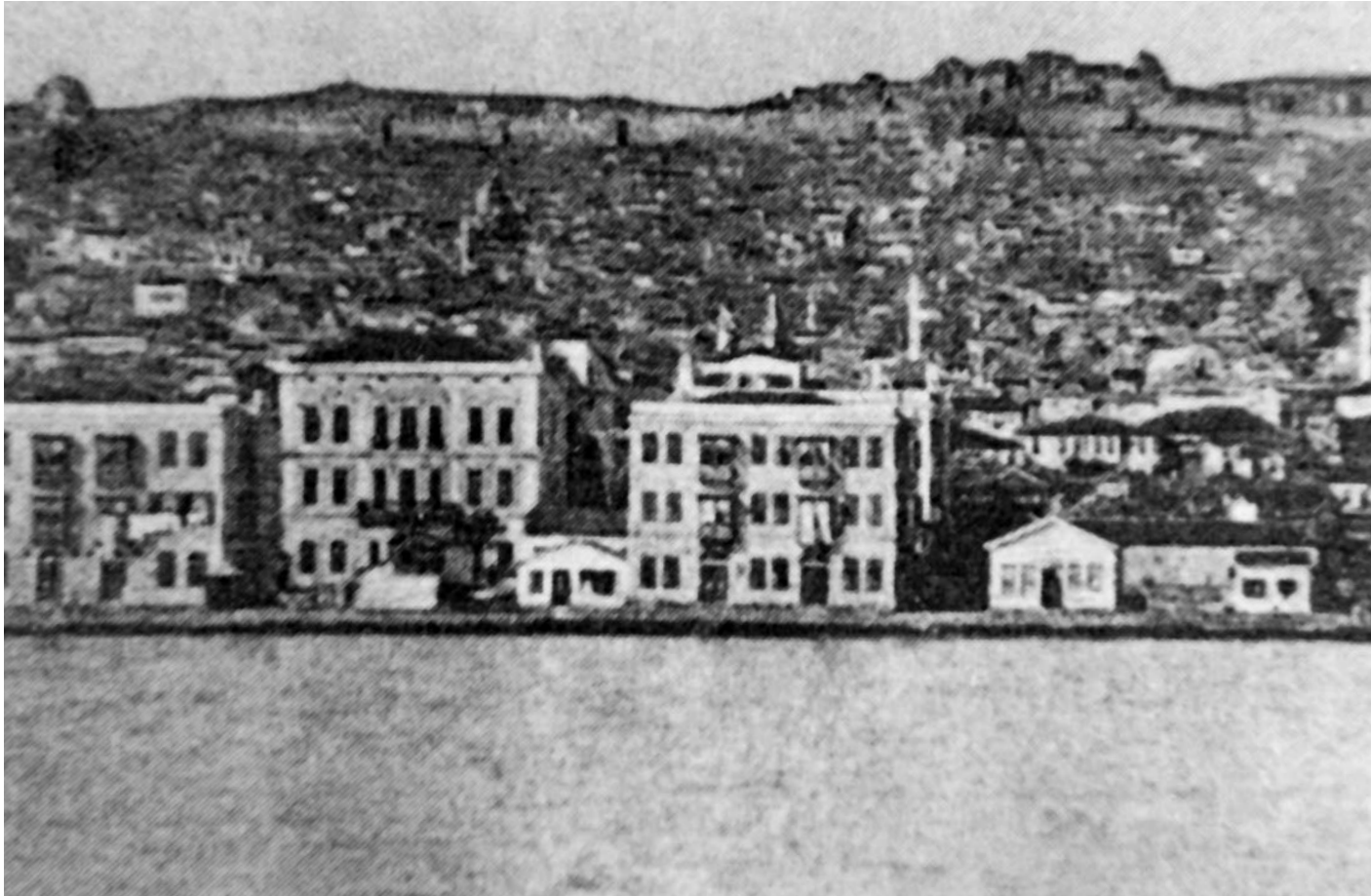
Η λήψη χρησιμοποιήθηκε σε μεταγενέστερη καρτποστάλ και δεν έχει ουσιαστικές διαφορές από γνωστές φωτογραφίες, χρονολογημένες στην περίοδο 1893-1902. Τα εικονιζόμενα κτίσματα του 1870 είχαν αντικατασταθεί μέχρι το 1917.

Without Title

■ Waterfront, late 19th century

Part of an unfolding photograph, representing the old waterfront between the (contemporary) Chrysostomou Smyrnis Street (on the right) and Mitropolitou Iosif Street (on the left). The official names of these streets in the Turkish language were Lochia (i.e. Sergeant) Edem Street and Paleou Alogopazarou (i.e. Old Horseshow) Street, respectively. The waterfront bore the name of the White Tower (Beyaz Koule). The Greeks called it just "quay".

This shot was used in a posterior postcard and presents no significant differences than other known shots dated during 1893 – 1902. The buildings represented – dated back in 1870 – had been replaced until 1917.

Άτιτλη

□ Λεωφόρος Νίκης, 1915 ή 1916

Λήψη από τα ανατολικά περίπου στο ύψος της (σημερινής) οδού Καλλάρη. Από την κατασκευή της και μέχρι τη δεκαετία του 1950, στην προκυμαία άραζαν τα ιστιοφόρα που προμήθευαν τη Θεσσαλονίκη με τρόφιμα από τις γύρω περιοχές και τα νησιά του Βορείου Αιγαίου. Επίσης, από την παραλία περνούσε το τραμ από το 1893 μέχρι το 1926. Το 1916 δίπλα στην τροχιοδρομική γραμμή τα συμμαχικά στρατεύματα εγκατέστησαν και μια σιδηροδρομική, που οδηγούσε από το λιμάνι στη Μίκρα (περίπου 15 χιλιόμετρα).

Without Title

■ Nikis Avenue, 1915 or 1916

A shot from the east, at about the level of the (contemporary) Kallari Street. Ever since its construction, and until the 1950s, the sailboats that supplied Thessaloniki with food from the surrounding areas and the islands of the Northern Aegean Sea docked at the quay. In addition, the tram passed along the waterfront from 1893 to 1926. In 1916, by the tram way, the allied armies constructed a railway as well, which connected the port with Mikra (about 15 kilometres long).

Άτιτλη

□ Καρτποστάλ 1915 ή 1916

Απεικονίζεται το ξενοδοχείο «Σπλέντι Παλλάς». Οικοδομήθηκε το 1908, στο χώρο όπου προηγουμένως βρισκόταν η «νέα ιχθυαγορά», και κάηκε στην πυρκαγιά του 1917. Στη θέση του ανεγέρθηκε το 1925 το ξενοδοχείο «Μεντιπερανέ». Σύμφωνα με διαφήμιση που δημοσιεύτηκε όταν άρχισε να λειτουργεί, διέθετε «Τεσσαράκοντα δωμάτια, αναγνωστήριον, κλειδοκύμβαλον και λουτρώνα... Επίσης σουσσίτιον (Table d'Ote) με ευπρόσιτους τιμάς. Τέλος έχει τον πρώτον διά την Θεσσαλονίκην νεωτερισμόν: αίθουσαν εν η συνέρχονται αι οικογένειαι προς ευχάριστον συναναστροφήν». Ιδιοκτήτης της επιχείρησης ήταν ο Κωνσταντίνος Ρώμπapas, ο οποίος υπήρξε και εκμισθωτής του κήπου του Λευκού Πύργου. Διετέλεσε πρόεδρος των ελληνικών συντεχνιών (1916), υποψήφιος βουλευτής (1915) και μέλος του δημοτικού συμβουλίου (1917-1920). Στη δεκαετία του 1930 ήταν πλέον κάτοικος Αθηνών και συμμετείχε ως μέτοχος σε βιομηχανία γαντοποιίας.

Without Title

■ Postcard, 1915 or 1916

The Hotel "Splendid Palace" is represented. It was built in 1908, on the site of the previous "new fish market", and was burnt in the fire of 1917. In its place in 1925 the hotel "Mediterranee" was erected. According to an advertisement published on its opening, it had "Forty rooms, a reading room, a piano and a bathe... It also provided Table d'Ote in reasonable prices. Finally, it also features something unique for Thessaloniki: a room for the gathering and entertainment of families". Owner of this enterprise was Mr. Konstantinos Rompapas, who had also been the lessor of the White Tower garden. He had been the Chairman of the Greek craft guilds (1916), a candidate Member of Parliament (1915) and a member of the Town Council (1917 – 1920). During the 1930s he was a resident of Athens and a stockholder of a glove industry.

Άτιτλη

□ Πλατεία Ελευθερίας, 1916-1917

Η πλατεία Ελευθερίας –ουσιαστικά το νότιο τμήμα της οδού Βενιζέλου (τότε οδός Σαμπρή Πασά) και η συμβολή της με την προκυμαία–διανοίχτηκε στα τέλη του 19ου αιώνα και έλαβε την ονομασία της το 1908, από το κίνημα της Ελευθερίας και Προόδου (των Νεότουρκων). Έτσι, είναι η μοναδική πλατεία της Θεσσαλονίκης που διατηρεί την ίδια ονομασία επί ένα αιώνα.

Η λήψη έγινε μετά το Φεβρουάριο του 1916 (οπότε τοποθετήθηκε η σιδηροδρομική γραμμή που συνεχίζει στο λιμάνι και είναι διαφορετική από την τροχιοδρομική που ανηφορίζει την οδό Βενιζέλου), αλλά οπωσδήποτε όχι πριν από τον Αύγουστο του 1917, οπότε και τα περισσότερα εικονιζόμενα κτίρια καταστράφηκαν από την πυρκαγιά.

Οι ενδυμασίες των απεικονιζόμενων δείχνουν ότι η λήψη έγινε χειμώνα. Άλλωστε, η μέρα πρέπει να ήταν ψυχρή, διαφορετικά η πλατεία θα ήταν γεμάτη τραπεζάκια από τα παρακείμενα ζαχαροπλαστεία (όπως σε πολλές άλλες φωτογραφίες).

Without Title

■ Eleftherias Square, 1916-1917

Eleftherias Square – actually the southern part of Venizelou Street (then Sabri Pasha Street) and the spot where it crossed with the quay – was opened in late 19th century and was named in 1908, after the Neoturks' Eleftherias ke Proodou (i.e. Freedom and Progress) movement. Thus, it is the only square in Thessaloniki which maintains the same name for a whole century now.

The shot was taken after February 1916 (when the railway leading to the port – other than the tram going up Venizelou Street – was constructed), but surely not before August 1917, when most of the buildings represented were destroyed by the fire.

The outfits of the persons represented reveal that the shots were taken in winter time. Anyway, the day must have been cold; otherwise the square would be full of tables from the nearby patisseries (as it is the case in many other photographs).

11 Ιουλίου 1942. Γερμανικές αρχές έχουν συγκεντρώσει τους άρρενες Εβραίους της πόλης για να τους καταγράψουν. Τους κτυπούν και τους υποβάλουν σε εξευτελισμούς

□ Ο εξευτελισμός ελλήνων πολιτών (1)

Το πρώτο σοβαρό ανθεβραϊκό μέτρο επί Κατοχής σημειώθηκε στην πλατεία Ελευθερίας το Σάββατο 11.7.1942, όταν οι ναζιστικές αρχές κάλεσαν 9.000 άρρενες Εβραίους της Θεσσαλονίκης, ηλικίας 18-45 ετών, για να τους καταγράψουν, προκειμένου να τους επιστρατεύσουν για καταναγκαστική εργασία σε λατομεία και άλλα εργοτάξια εκτός Θεσσαλονίκης. Όσοι προσήλθαν υποχρεώθηκαν να παραμείνουν μέχρι τις δύο το μεσημέρι χωρίς καπέλο, κάτω από τον καλοκαιρινό ήλιο, ενώ πολλοί χτυπήθηκαν ανηλεώς ή υποχρεώθηκαν σε εξευτελιστικές κινήσεις.

11 July 1942. The German authorities have gathered the male Jews of the city in order to record them. They hit and humiliate them

■ The humiliation of Greek citizens (1)

The first grave anti-Jew measure during the German Occupation took place at Eleftherias Square on Saturday 11.7.1942, when the Nazi authorities called 9.000 male Jews of Thessaloniki, aged between 18 – 45, in order to record them, so as to mobilize them for hard labour in quarries and other worksites outside Thessaloniki. Those who appeared were obliged to remain there until two o'clock in the afternoon uncapped, under the burning summer sun, while many of them had been ruthlessly beaten or compelled to make humiliating moves.

[Συνέχεια από την προηγούμενη]

□ Ο εξευτελισμός ελλήνων πολιτών (2)

Η σκληρότητα της μεταχείρισης ήταν προμελετημένη. Επακολούθησε ακόμη σκληρότερη μεταχείριση στα εργοτάξια, μετά την επιστροφή Ισραηλιτών ακατάλληλων για βαριά σωματική εργασία, που οδήγησε σε αθρόους θανάτους των επιστρατευμένων. Έτσι, η Ισραηλιτική Κοινότητα υποχρεώθηκε να εξαγοράσει την καταναγκαστική εργασία αντί μεγάλου ποσού, που κατέβαλε στη ναζιστική διοίκηση. Η είσπραξη αυτών των λύτρων έγινε με κάθε επισημότητα: με συμβάσεις, χαρτόσημα και τραπεζικές επιταγές.

[Continued from the previous photo]

■ The humiliation of Greek citizens (2)

The cruelty with which they were treated had been wilful. They were even more cruelly treated at the worksites, after the mobilization of the Jews incapable to do hard physical labour; something that led to numerous deaths of the mobilized Jews. Thus, the Jewish Community was compelled to buy off this hard labour paying a rather high price to the Nazi Commandership. The collection of this ransom was held officially: under contracts, stamps and cashier's checks.

9 Απριλίου 1941. Τεθωρακισμένα της στρατιάς του Λιστ έχουν εισέλθει στη Θεσσαλονίκη και κατευθύνονται προς τον Λευκό Πύργο

□ Τανκς της Βέρμαχτ στην παραλία

Πέρα από τα δεινά που υπέστησαν όλες οι άλλες ελληνικές πόλεις, η Κατοχή αποστέρησε τη Θεσσαλονίκη από το ένα πέμπτο των κατοίκων της, δηλαδή το σύνολο σχεδόν του εβραϊκού πληθυσμού της. Επί πλέον η πόλη αποτέλεσε έδρα της γερμανικής Ανώτατης Διοίκησης Βορείου Αιγαίου. Η Κεντρική Μακεδονία μετατράπηκε από το 1943 σε επαρχία του Ράιχ. Βίωσε τη μόνιμη απειλή των γερμανικών αρχών ότι θα την παρέδιδαν στη Βουλγαρία, όπως είχε ήδη συμβεί με την Ανατολική Μακεδονία.

9 April 1941. The tanks of List's army entered Thessaloniki and head to the White Tower

■ The tanks of Wermacht at the waterfront

Apart from the misfortunes that all the other Greek cities underwent, the German Occupation deprived Thessaloniki of the one fifth of its citizens; i.e. almost all of its Jewish population. In addition, the city became the headquarters of the German Supreme Commandership of the Northern Aegean Sea. Central Macedonia was transformed into a borough of the 3rd Reich. It experienced the permanent menace of the German authorities that they would give it to Bulgaria, as it had already been the case with Eastern Macedonia.

Άτιτλη

□ Η παραλία από την πλατεία Αριστοτέλους ως το Λευκό Πύργο, δεκαετία 1940

Η λήψη έγινε από σκάφος, στο τέλος της Κατοχής ή λίγο αργότερα. Ο Λευκός Πύργος δεν φαίνεται να έχει απαλλαγεί από το χρωματικό καμουφλάζ που τον περιέβαλε λόγω των βομβαρδισμών. Μόνο η παρουσία πλοίων μεγαλύτερων από εκείνα που εμφανίζονται στις κατοχικές φωτογραφίες δείχνει ότι η λήψη έγινε μετά το 1944. Στο άκρο αριστερά, διακρίνεται ο χώρος που λειτούργησε (τουλάχιστον από το 1947) ο θερινός κινηματογράφος «Ζέφυρος», στην πλατεία Αριστοτέλους. Ακολουθεί το μέγαρο Κονιόρδου (ανεγέρθηκε το 1934). Την ίδια περίπου εποχή κτίστηκε και το επόμενο «υψηλό κτίριο», στη γωνία με την οδό Κ. Ντιλ, όπου αργότερα λειτούργησε το εστιατόριο «Στρατής» (κατεδαφίστηκε το 2005). Στη συνέχεια, στη συμβολή με την οδό Αγίας Σοφίας διακρίνεται το διώροφο ξενοδοχείο «Μαζέστικ» (ανεγέρθηκε το 1924 και στην Κατοχή επιτάχθηκε από γερμανικές υπηρεσίες) και το πολυώροφο κτίριο «Τυρόλοι».

Without Title

■ The waterfront from Aristotelous Square to the White Tower, 1940s

The shot was taken from a boat at the end of the German Occupation, or even later. The White Tower does not seem to be unloaded from its coloured camouflage during the bombings. Only the presence of ships bigger than those appearing in the photographs taken during the German Occupation proves that the shot was taken after 1944. On the left end, there is the site where the summer cinema "Zephyros" had been (at least since 1947), at Aristotelous Square. Then, there stands the Koniordos building (built in 1934). During about the same period, the next "high building" had also been built, on the corner of Karolou Dil, where later the restaurant "Stratis" was established (demolished in 2005). Then, on the crossroads of Aghias Sophias Street, the two-storey hotel "Majestic" distinguishes, (built in 1924; during the German Occupation it had been requested by the German services) as well as the multi-storey building "Tyroloi".

Άτιτλη

- Η παραλία από την πλατεία Αριστοτέλους ως την παλαιά Ηλεκτρική Εταιρεία, αρχές δεκαετίας 1950

Η λήψη έγινε από καΐκι, αραγμένο μπροστά στην πλατεία Αριστοτέλους. Στο αριστερό τμήμα της φωτογραφίας (δίπλα από το δίχτυ) διακρίνεται ο κινηματογράφος «Ζέφυρος» και τα τραπέζια του ομώνυμου εστιατορίου. Δεξιά από το κτίριο Κονιόρδου που ακολουθεί έχει ανεγερθεί (πρβλ. την προηγούμενη φωτογραφία) νέο κτίριο. Ο Λευκός Πύργος φέρει εμφρανή κατάλοιπα από το κατοχικό καμουφλάζ του, ενώ στο άκρο δεξιά (ανατολικά του Πύργου) διακρίνονται οι τρεις καμινάδες και το κτίριο της ηλεκτρικής εταιρείας.

Without Title

- The waterfront from Aristotelous Square to the old Electric Company, early 1950s

The shot was taken from a caique, moored in front of the Aristotelous Square. On the left part of the photograph (by the net) the summer cinema "Zephyros" can be discerned, as well as the tables of the homonym restaurant. On the right of the Koniorodos building, that comes right after, a new building has been built (see previous photo). The White Tower has clear remainders of its camouflage during the German Occupation, while on the right end (east of the Tower) the three chimneys and the building of the Electric Company are clearly shown.

Άτιτλη

□ Η παραλία της Θεσσαλονίκης, τέλη δεκαετίας 1950

Η λήψη έγινε από το παραθαλάσσιο πεζοδρόμιο. Αριστερά από το ξενοδοχείο «Μαζέστικ» έχει προστεθεί ένα ακόμη πολυώροφο κτίριο. Το ισόγειο στο κτίριο «Τυρολόη» (με την άσπρη τέντα) στεγάζει το καφενείο «Αστόρια». Τα αυτοκίνητα είναι ακόμη σπανιότατα. Δεξιά, τα πλοιάρια που εκτελούσαν τη συγκοινωνία με τα χωριά του Θερμαϊκού (Περαία, Νέοι Επιβάτες, Αγία Τριάδα), όπου παραθέριζαν οι Θεσσαλονικείς.

Without Title

■ The waterfront of Thessaloniki, late 1950s

The shot was taken from a littoral pavement. On the left of the "Majestic" hotel one more multi-storey building has been erected. The ground floor of the "Tyroloi" building (with the white awning) accommodates the "Astoria" café. The cars are still scarce. On the right, there are the small crafts – the transport means of the villages of the Thermaikos Gulf (Peraia, Nei Epivates, Aghia Triada), where the citizens of Thessaloniki spent the summer.

1.3.1963. Τμήμα παραλιακής οδού της ελληνικής συμπρωτεύουσας με τον Λευκόν Πύργον εις το βάθος

□ Η παραλία της Θεσσαλονίκης, αρχές δεκαετίας 1960

Από την προηγούμενη λήψη έχουν περάσει μερικά χρόνια. Η φωτογραφία καλύπτει το τμήμα της προκυμιαίας ανάμεσα στην οδό Μητροπολίτου Ιωσήφ και το Λευκό Πύργο. Η επόμενη διακρινόμενη γωνία (στο σημείο που καλύπτει ο στύλος) είναι η οδός Χρυσοστόμου Σμύρνης, όπου στεγαζόταν (μέχρι πριν από λίγα χρόνια) το προξενείο των ΗΠΑ. Στην επόμενη γωνία από το προξενείο –οδός Μοργκεντάου– έχει ανεγερθεί η πρώτη πολυώροφη οικοδομή που συναντήσαμε στις μέχρι τώρα απεικονίσεις της παραλίας. Στην επόμενη γωνία (στο διώροφο μέγαρο Φρανσέζ) στεγαζόταν το καφενείο και σφαιριστήριο «Πτι Παλαί», στη γωνία της οδού Καλλάρη. Αυτοκίνητα εξακολουθούν να εμφανίζονται ελάχιστα. Η ημέρα είναι ηλιόλουστη και ένα μικρό σκάφος περιμένει επιβάτες για το γύρο του κόλπου της Θεσσαλονίκης.

1.3.1963. Part of the cornice of the Greek second largest city with the White Tower in the background

■ The waterfront of Thessaloniki, early 1960s

A few years have past since the previous shot. The photograph covers the part of the quay between Mitropolitou Iosif Street and the White Tower. The next corner that is discerned (covered by the column) is Chrysostomou Smyrnis Street, where the consulate of the U.S.A had been housed (until recently). On the next corner after the consulate –Morgentau Street – a multi-storey block of flats has been built (the first one represented in the photos of the waterfront up to now). On the next corner, (at the two-storey building "Francaise") the café and poolroom "Petit Palais" was housed (on the corner of Kallari Street). The cars are still scarce. The day had been sunny and a small craft was waiting for passengers to sail them around in the Gulf of Thessaloniki.

Άτιτλη

- Παραλία Θεσσαλονίκης, από την οδό Μητροπολίτου Ιωσήφ μέχρι τον κινηματογράφο «Εθνικόν», αρχές δεκαετίας 1950

Από την ονομασία του κινηματογράφου διακρίνονται τα δύο πρώτα γράμματα. Μετονομάστηκε σε «Κεντρικόν» στη σεζόν 1954-1955. Συνεπώς, η λήψη έγινε πριν από το Σεπτέμβριο του 1954. Αριστερά από τον κινηματογράφο διακρίνεται το αμερικανικό προξενείο (με τη σημαία), στη γωνία με την οδό Χρυσοστόμου Σμύρνης. Στη μέση του δρόμου, ένα παιδί κάνει πατίνι. Γράφει Θεσσαλονικέας που έζησε στην περιοχή ως παιδί ακριβώς εκείνη την εποχή: «Το τι θόρυβο έκαναν τα πατίνια πάνω στις μικρές τετράγωνες πλακίτσες του πεζοδρομίου, δεν λέγεται. (...) Τα μεγαλύτερα παιδιά έκαναν τις βόλτες με το πατίνι τους στον δρόμο της παραλίας ή στον παραλιακό πεζόδρομο που δεν είχε πλάκες. Όμως επειδή πολλοί γείτονες διαμαρτυρήθηκαν για το θόρυβο, άρχισαν οι χωροφύλακες να κυνηγούν (...) τις μπάλες και τα πατίνια» (Δ. Καραμίτσος).

Without Title

- The waterfront of Thessaloniki, from Mitropolitou Iosif Street to the "Ethnikon" cinema, early 1950s

One can distinguish only the first two letters from the name of the cinema. It was renamed into "Kentrikon" during 1954 – 1955. Thus, the shot was taken before September 1954. On the left of the cinema, there is the American consulate (with the flag), on the corner of Chrysostomou Smyrnis Street. In the middle of the street, a child is skating. A citizen of Thessaloniki, who was a child during that very period, cites: "The noise of the skates on the small square flagstones of the pavements is indescribable. (...) The older children were skating on the corniche or on the pavement that was not covered with flagstones. However, as many neighbours made complaints about the noise, the policemen started turning away (...) the balls and the skates" (Mr. D. Karamitsos).

Από τον εορτασμόν της εθνικής επετείου της 25ης Μαρτίου εις Θεσσαλονίκην. Εις την φωτογραφίαν, παρέλασις αντιαεροπορικού πυροβολικού δια της παραλιακής λεωφόρου

□ Παρέλαση στην παραλία, αρχές δεκαετίας 1950

Ο κινηματογράφος ονομάζεται και πάλι «Εθνικόν», ενώ δεν διακρίνεται κάποια ουσιαστική διαφορά από την προηγούμενη λήψη. Εντυπωσιάζει το πλήθος που έσπευσε να παρακολουθήσει τη στρατιωτική παρέλαση, ιδιαίτερα ελκυστικό θέαμα στην προτηλεοπτική εποχή.

From the festivities of the national anniversary of 25th March in Thessaloniki. In the photograph, the parade of an anti air artillery along the corniche

■ A parade at the waterfront, early 1950s

The cinema is called "Ethnikon", while no significant difference is evident in comparison to the previous shot. Impressive is the crowd that rushed to watch the military parade – an especially attractive event in the pre-television era.

Άτιτλο

□ Η παραλία φωτογραφημένη από την κορυφή του Λευκού Πύργου, περί το 1950

Το τμήμα της παραλίας προς το Λευκό Πύργο δεν καταστράφηκε στην πυρκαγιά του 1917. Τα δύο πρώτα κτίρια στα δεξιά (το γωνιακό είναι το εστιατόριο «Ερμείον») διακρίνονται και σε λήψεις των αρχών του εικοστού αιώνα. Τα επόμενα δύο χαμηλότερα κτίρια υπήρχαν στα τέλη του δέκατου ένατου. Μεσολαβεί η οδός Δημητρίου Γούναρη (που δεν είχε ακόμη διανοιγεί πλήρως). Το πέμπτο (και υψηλότερο) κτίριο από δεξιά ήταν το ξενοδοχείο Μπασταζίνη και υπήρχε κατά τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Το έκτο (μονόροφο) κτίριο ήταν ο κινηματογράφος «Παλλάς», στο ίδιο σημείο από τον πρώτο παγκόσμιο πόλεμο. Στα αριστερά του «Παλλάς» βλέπουμε ένα ακόμη τριώροφο κτίριο, που εμφανίζεται και σε λήψεις του 1915. Τέλος, το επόμενο (γωνιακό) κτίριο είναι το μέγαρο Φρανσέζ, (με το καφενείο Πτι Παλαί στο ισόγειο, στη γωνία με την οδό Στρατηγού Καλλάρη). Από τα στοιχεία αυτά, τον τύπο των στύλων του δημοτικού φωτισμού, τη συνέχιση της αμαξιτής οδού (αντί πεζοδρομίου) προς το τμήμα της παραλίας μπροστά στο Λευκό Πύργο, την πληθώρα των ιστιοφόρων, προκύπτει ότι η λήψη δεν πρέπει να έγινε πολύ μετά το 1950. Μέρα εορτάσιμη, οπωσδήποτε, αν κρίνει κανείς από το σημαίοστολισμό από την πομπή που φαίνεται να έρχεται από μακριά.

Without Title

■ The waterfront shot from the top of the White Tower, in about 1950

The part of the waterfront towards the White Tower was not destroyed by the fire of 1917. The first two buildings on the right (the one on the corner is the "Ermeion" restaurant) are also present in shots taken in early 20th century. The next two lower buildings stood still in late 19th century. Dimitriou Gounari Street comes in between (not fully opened up yet). The fifth (and the highest) building from the right was "Bastazini" Hotel, which has been standing there ever since the First World War. The sixth (one-storey) building was the "Palace" cinema, on the same spot since the First World War. On the left of the "Palace" cinema, one can see one more three-storey building, also present in shots of 1915. Finally, the next building (on the corner) is the "Francaise" edifice, (with the "Petit Palais" café on the corner of Kallari Street). From these evidence, the style of the columns of municipal lightings, the continuation of the carriage way (instead of the pavement) towards the part of the waterfront in front of the White Tower and the great number of sail boats, it is assumed that the photo should be taken many years after 1950. Surely, it had been a national anniversary since the city is decorated with flags and a procession is coming from afar.

29.10.1960. Στιγμιότυπον από την παρέλασιν της μαθητιώσης νεολαίας εις Θεσσαλονίκην επί τη επετείω του ιστορικού ΟΧΙ

□ Η παραλία φωτογραφημένη από την κορυφή του Λευκού Πύργου, 1960

Στα χρόνια που μεσολάβησαν ανάμεσα σε αυτήν και την προηγούμενη λήψη (από το ίδιο σημείο), ο αστικός ιστός υπέστη βαριά πλήγματα. Παρά το γεγονός ότι διατηρούνται ακόμη τα μισά από τα κτίρια που εντοπίστηκαν στην προηγούμενη εικόνα, έχει ήδη κτιστεί μια πολυώροφη οικοδομή, μια άλλη ανεγείρεται (γωνία με την οδό Στρατηγού Καλλάρη), ενώ κατεδαφίζεται το παλαιό «Ερμείον». Από την προκουμαία λείπουν πλέον τα ιστιοφόρα. Η διαδρομή της παρέλασης από την παραλία είναι μια από τις πολλές που δοκιμάστηκαν στη Θεσσαλονίκη, αλλάζοντας μαζί με την πόλη.

29.10.1960. A snapshot of the students; parade in Thessaloniki, on the occasion of the historical OXI ("Ochi", i.e. "No" to the Italian invaders)

■ The waterfront shot from the top of the White Tower, 1960

In the years between this photo and the previous one (from the same spot), the urban tissue had been greatly damaged. Despite the fact that half of the buildings traced in the previous photograph still remain, a multi-storey block of flats has been erected, another one is also being under construction (on the corner of Stratigou Kallari Street), while old "Ermeion" is being demolished. The sail boats are no more in the quay. The parade path along the waterfront has been one of the many things that have changed in Thessaloniki, along with the city itself.

Άποψις Θεσσαλονίκης

□ Η παραλία φωτογραφημένη από την κορυφή του Λευκού Πύργου, αρχές δεκαετίας 1970

Κατά τη δεκαετία που μεσολάβησε από την προηγούμενη φωτογραφία, και με εξαίρεση το μέγαρο Φρανσέζ στη γωνία με την οδό Καλλάρη (που ακολούθησε την κοινή μοίρα μερικά χρόνια αργότερα), όλα τα άλλα κτίσματα έχουν παραχωρήσει τις θέσεις τους σε πολυώροφες οικοδομές. Η ανατροπή της κλίμακας της παραλιακής λεωφόρου έχει ολοκληρωθεί. Η κυκλοφορία των αυτοκινήτων είναι περιορισμένη ακόμη, αλλά η παρουσία τους έντονη.

A view of Thessaloniki

■ The waterfront shot from the top of the White Tower, early 1970s

During the decade that came in between since the previous photograph, and with the exception of the "Francaise" edifice, on the corner of Kallari Street (which had the common fate some years later), all the other buildings have been replaced by multi-storey blocks of flats. The cornice scale has been completely overbalanced. The traffic is still limited, yet the presence of cars is intense.

